

ondertussen in Groot Mijdrecht Noord

‘Hoofdstad van de Groene Ruggengraat’

Een uitgestrekt, gevarieerd moeras met riet- en zeggelanden en open water. Waar je vanaf de dijken een weids uitzicht hebt over het gebied en waar je bijzondere dieren als otters, roerdompen, grote zilverreigers en misschien zelfs wel zeearenden en kraanvogels kunt spotten. Zo kan Groot Mijdrecht Noordoost er in de toekomst uitzien, aldus Jan van der Winden, moerasvoegecoloog bij Bureau Waardenburg. Dit bureau heeft zijn expertise ingezet voor het schetsontwerp van het oostelijk deel van de polder. Het plan is om in het oostelijk deel van Groot Mijdrecht Noord 395 hectare natuur te ontwikkelen. Om preciezer te zijn: een grootschalig begeleidnatuurlijk laagveenmoeras, dat dient als kerngebied voor moerasvogels in de omgeving. ‘Het wordt de hoofdstad van de Groene Ruggengraat’, stelt Jan van der Winden. ‘In dit gebied kunnen bijzondere soorten zich vestigen, maar door het netwerk van omliggende natuurgebieden is er ook uitwisseling van individuen mogelijk, waardoor de genetische diversiteit gewaarborgd blijft.’ Maar waarom wordt nu juist dit gebied zo bijzonder? Er zijn toch wel meer laagveenmoerassen in Nederland? ‘Er worden wel soortgelijke moerassen aangelegd’,

‘Dit moeras wordt veel groter dan gebruikelijk. Doordat er veel ruimte is, zullen ook veel verschillende diersoorten zich er gaan vestigen’

weet de moerasvoegecoloog, ‘maar dit gebied wordt veel groter dan gebruikelijk. En hoe groter, hoe specialer het moeras. Doordat er veel ruimte is, zullen ook veel verschillende diersoorten zich er gaan vestigen.’ Delen van het moeras zullen voor mensen niet toegankelijk zijn. Dat betekent niet alleen meer rust voor de dieren, maar ook is er minder kans dat grondpredatoren het gebied betreden. Van der Winden: ‘Dat is vaak het probleem

in kleine moerassen. Door lage waterstanden en recreatiepaden wandelen vossen bijvoorbeeld zo het moeras in en eten daar eieren op. Dit gebied is zo groot dat er één of twee kernen van rietland kunnen worden gemaakt, omringd door water. Vossen en andere roofdieren hebben zo geen kans.’ Aan de randen van het moeras komen overigens wel recreatiemogelijkheden.

Geen half werk

Om rust en ruimte te creëren voor dieren, moeten bewoners van de polder het veld ruimen. Tenminste in het midden van het gebied. Volgens het schetsontwerp gaat het daarbij om 29 huishoudens. Van der Winden kan zich goed voorstellen hoe vervelend dat is voor de mensen die het betreft. Maar de moerasvoegecoloog kijkt louter met een beroepsmatige blik naar het inrichtingsplan. Dat betekent dat hij, vanuit zijn expertise, adviseert hoe het gebied het best kan worden ingericht. ‘Je hebt ruimte nodig om de, door de overheid gestelde, natuurdoelen te halen. Groot Mijdrecht Noordoost moet echt een kerngebied zijn voor moerasvogels. En die hebben rust nodig. Woningen middenin het moeras passen daar niet bij. Dat is half werk.’ De bewoners aan de bui-

tenranden van de polder kunnen wel blijven. Waarschijnlijk komt er een soort dijk om de huizen, om ze tegen het fluctuerende waterpeil te beschermen.

Van der Winden legt uit: ‘Het gebied krijgt een natuurlijk waterpeil: hoog in de winter, laag in de zomer. Hierdoor creëer je de goede omstandigheden voor natte vegetaties als rietland en voorkom je dat er bossen ontstaan. Er is wel wat sturing nodig in het waterpeil; het mag niet boven een bepaald niveau komen en wordt er rekening gehouden met de bebouwing aan de randen.’

Kavelstructuur

De verkavelingstructuur van de polder blijft zichtbaar, als het aan Bureau Waardenburg ligt. Van der Winden: ‘Deels om cultuurhistorische reden – tenslotte is het gebied ooit zo gemaakt – en deels om natuurlijke reden. In een moeras heb je diepe en ondiepe delen, daar houden moerasvogels van. Er wordt gebruik gemaakt van de bestaande situatie door de sloten dieper te laten dan de overige grond.’ Stukken grond zullen worden afgeplagd. ‘De huidige toplaag is te voedseleijk, dat is niet gunstig voor een moeras. Als je het onder water zet zonder af te plaggen, loop je kans op algengroei, kan

Het is een gevoelig dossier, dat van de polder Groot Mijdrecht Noord. Wordt het definitief nat in de polder om de problemen van bodemdaling, vervuild kwelwater en waterberging op te lossen? De bewoners van de polder, de boeren, de natuur- en recreatieorganisaties, het waterschap, de gemeente en de provincie: allemaal hebben ze hun eigen verhaal en hun eigen belang. Landwerk trekt de laarzen aan en peilt het water en de meningen. Dit is de negentiende aflevering in de serie Ondertussen in Groot Mijdrecht Noord.

Foto: Lex Broere

het water gaan stinken en muggen aantrekken. Als je het wel afplagt, krijg je helderder water, waarin amfibieën zitten die insecten eten. Ook is de kans groter dat de grote modderkruiper of zelfs kwabalen, een zoetwaterkabeljauw die heel zeldzaam is in Nederland, er zich gaan vestigen.'

Authentiek landschap

Of het inrichten van Groot Mijdrecht Noordoost positieve gevolgen heeft voor de problemen in de hele polder, weet de moerasescoloog niet. Dat is niet zijn vakgebied. De inklinking van de bodem is met de aanleg van het laagveenmoeras wel verleden tijd. 'Op den duur zou zelfs nieuwe veenontwikkeling op gang kunnen komen, al heeft dat wel honderden jaren nodig.'

Maar tot dat zover is, valt er direct na de inrichting van het gebied ook al heel wat te genieten, aldus Van der Winden. 'Heel laag Nederland was vroeger één groot moeras en juist in deze regio kwamen veel otters en grote reigerkolonies voor. Het is prachtig dat je een deel van dat authentieke Hollandse landschap op deze manier terug kunt brengen.'

MARIJE WENNEKE

Ondertussen in Groot Mijdrecht Noord

Provincie Utrecht heeft weer een konijn uit de hoge hoed getoverd. Hoewel het lang leek of besluitvorming over het herijkte Plan de Venen nog slechts een formaliteit was, nu komt de provincie opeens met een 'variant B' op de proppen. Een overzicht van de gebeurtenissen: In opdracht van de provincie Utrecht werkte Dienst Landelijk Gebied samen met Bureau Waardenburg en BWZ Ingenieurs, een schetsontwerp uit voor een nieuw natuurgebied in het oostelijk deel van de polder. Gedeputeerde Staten boden dit schetsontwerp op 9 maart aan Provinciale Staten aan. Voor het uitvoeren van het schetsontwerp is een bestemmingsplanwijziging nodig. Gemeente De Ronde Venen liet de provincie echter weten dat dat niet nodig is omdat het bestemmingsplan al is aangepast voor het oorspronkelijke plan De Venen.

Op 22 maart laten ook de polderbewoners van zich horen. In een brief aan Provinciale Staten maken zij op niet mis te verstane wijze duidelijk wat ze vinden van de gang van zaken. Toch zijn ze, onder voorwaarden, nog steeds bereid om samen te werken met de provincie. Het schetsontwerp zou op 15 april worden besproken in de commissie Ruimte, Groen en Water. Op 13 april stuurt de provincie echter een brief naar de bewoners van de polder met daarin nieuwe ontwikkelingen. Gesprekken tussen gedeputeerde Wouter de Jong met gemeente De Ronde Venen en bewoners van de polder een week eerder, hebben ertoe geleid dat er nog een tweede variant wordt ontwikkeld voor de inrichting van GMN-oost. Randvoorwaarden voor deze variant zijn: voldoende draagvlak voor het plan bij bewoners en grondeigenaren, instandhouding van de woonbebouwing, natuurdoelen zoals die in Plan de Venen, beëindiging van alle landbouwactiviteiten, aankoop van alle gronden (behoudens erfkavels), voor de zomer positieve besluitvorming door De Ronde Venen en de bereidheid van de gemeente om een bestemmingsplan te maken. De aanwijzing tot prioritair gebied blijft wel gehandhaafd. Dit in verband met volledige schade-loosstelling en eventuele noodzakelijke onteigening. De provincie wil deze 'variant B' zo snel mogelijk samen met de gemeente en de bewonersdelegatie ontwikkelen. Hierbij worden ook het waterschap en Natuurmonumenten betrokken. Op 28 juni maken Provinciale Staten een keuze tussen de twee varianten.